

Asia: VN/1258/2021

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetun lain muuttamisesta ja siihen liittyviksi laeiksi sekä sosiaalisista yrityksistä annetun lain kumoamisesta

1. Julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetun lain lukua 7 Palkkatuki koskevat kysymykset

1 § Palkkatuki (sis. palkkatuen määritelmän)

- **Lisättäisiin palkkatuen tarkoitukseen vammaisten ja pitkäaikaissairaiden sekä 60 vuotta täyttäneiden pitkäaikaistyöttömien työn saannin ja työelämään osallisuuden lisääminen.**

Hallituksen esityksessä lakiin ehdotettua lisäystä palkkatuen tarkoituksesta vammaisten, pitkäaikaissairaiden sekä 60 vuotta täyttäneiden pitkäaikaistyöttömien työn saannin ja työelämään osallisuuden lisäämisessä. Pidämme ehdotettua lisäystä kannatettavana. Järjestöt ovat työllistämistä edistävien tukitoimien ja osallisuuden lisäämisen asiantuntijoita ja ne pystyvät työllistämistä tukevien palvelujen muodossa tuottamaan lisäarvoa vaikeimmissa työmarkkinatilanteissa oleville.

2 § Palkkatuen yleiset edellytykset

- **Rajattaisiin palkkatuetun työn kohderyhmää**

Ehdotus ei ole kannatettava, että tuen kesto rajataan 10 kuukauteen. Tuen kesto tulee olla vähintään 12 kuukautta lain valmistelun tavoitteet ja kohderyhmä huomioiden. Ehdotus ei ole kannatettava, että tukikelpoisiin kustannuksiin luetaan vain työntekijän palkkakustannukset ja kertoimella sivukulut. Muutos on kynnyskysymys palkkatukityöllistämiseksi kolmannen sektorin työllistäjille, mikäli lomarahaa ei jatkossa lueta tuettaviin kustannuksiin esim. isommalla kertoimella. Palkkatuki 100 % on käsitteenä harhaanjohtava, koska se ei todellisuudessa kompensoi työnantajalle pakollista työntekijän palkkauskustannuksiin sisältyvää lomarahaa.

3 § Työnantajaan liittyvät palkkatuen edellytykset

- **Työnantajiin lisättäisiin hyvinvointialue ja poistettaisiin luonnollinen henkilö, joka ei harjoita taloudellista toimintaa (kotitalous)**
- **Tuotannollisista tai taloudellisista syistä viimeisten 12 kuukauden aikana irtisanoneelle työnantajalle tuki voitaisiin myöntää, jos tämä on ottanut saman määrän henkilöitä työhön irtisanomisen jälkeen**
- **Palkkatukea ei myönnettäisi uudestaan työnantajalle saman henkilön palkkaamiseen poikkeuksena vamman tai sairauden perusteella, oppisopimuskoulutukseen tai 60 vuotta täyttäneen pitkäaikaistyöttömän työllistämiseen myönnetty tuki tietyin edellytyksin**

Työnantajiin lisättäisiin hyvinvointialue on kannatettava ehdotus.

Ehdotus ei ole kannatettava siltä osin, että palkkatukea ei myönnettäisi uudestaan työnantajalle saman henkilön palkkaamiseen poikkeuksena vamman tai sairauden perusteella, oppisopimuskoulutukseen tai 60 vuotta täyttäneen pitkäaikaistyöttömän työllistämiseen myönnetty tuki tietyin edellytyksin. Ehdotus estää henkilön työllistämisen samalle työnantajalle, mikäli hän on ollut välillä joko työttömänä tai töissä toisella työnantajalla. Huomioitava on, että osa työttömistä on toistuvasti pitkäaikaistyöttömiä, jotka eivät tukitoimista huolimatta työllisty avoimille työmarkkinoille vaan tarvitsevat tuettua työtä välityömarkkinoilla. Tällöin yhdistys ja säätiö toimijat voivat tarjota henkilökohtaista tukea ja valmennusta. Pitkäaikaistyötön voi hyötyä siitä, että saa tehdä tutussa työyhteisössä työtä ja työn ohella vahvistaa omaa osaamistaan. Aina työnantajan on perehdytettävä uusi työntekijä, joka vie resursseja ja hankaloittaa toimintaa. Ehdotus on kohtuuton.

5 § Palkkatuella katettavat palkkakustannukset

- **Työnantajan sivukuluja ja lomarahaa ei jatkossa luettaisi palkkatuella katettaviin kustannuksiin**
- **Muita tarkennuksia tukikelpoisten kustannusten määritelmään**

Ehdotus ei ole kannatettava siltä osin, että työnantajan sivukuluja ja lomarahaa ei jatkossa luettaisi palkkatuella katettaviin kustannuksiin. Yhdistykset, säätiöt ja kolmannen sektorin toimijat ovat kärsijöitä. Sivukuluprosentti voisi olla laskennallisesti yhtenäinen, joka helpottaisi sekä hakijan että käsittelijän työtä.

6 § Palkkatuen määrä ja kesto

- **Tuen määrä olisi työttömyyden kestosta riippumatta 50 % palkkakustannuksista**
- **Tuen kesto 5 tai 10 kuukautta, kuitenkin enintään työsuhteen pituinen**
- **Palkkatuki voitaisiin myöntää uudelleen toiselle työnantajalle heti edellisen palkkatukijakson päätyttyä, jos henkilö kuuluisi edelleen palkkatuen kohderyhmään ja tuen myöntäminen olisi tarkoituksenmukaista**

Ehdotus ei ole kannatettava, jos tuen kesto rajataan 5 tai 10 kuukauteen. Pitkään työttömänä olleiden integroituminen kestää pidempään työhön ja työyhteisöön kuin muiden työllisten.

Tuo 50 % on selkeä ja yhtenäinen mutta palaamme kuitenkin taas yhdistysten ja säätiöiden asemaan. Tällä kaikki yhdistykset ja säätiöt on niputettu samaan nippuun ja poistettu lähes kokonaan palkkatukimahdollisuudet. Sillä kentällä on hyvin erilaisia toimijoita; pieniä yhdistyksiä, joille tämä ei vaikuta käytännössä mitään. Sitten yhdistyksiä, jotka toimivat silleen laajalti, että ne ovat yleishyödyllisiä, eivät jaa voittoa ja käyttävät kaikki eurot toimintaan, mutta heidän toimintansa on katsottu liiketoiminnaksi ja heidän palkkatuki euroista suurin osa on ollut pääsääntöisesti ryhmäpoikkeusasetuksen mukaista tukea. Sitten yhdistykset ja säätiöt, joilla on täysin 100 % palkkatuki. Näitä ovat esimerkiksi kierrätyskeskukset. Näitä toimii ympäri Suomen, mutta heidän toiminta on erittäin merkittävää paikallistasolla. Nämä toimijat tekevät työtä luonnonvarojen säästämiseksi, hiilidioksidipäästöjen vähentämiseksi ja tämä on ala, joka voi toimia nimenomaan heikkossa työmarkkina-asemassa olevien henkilöiden kanssa.

Kannatamme palkkatuen myöntämistä uudelleen heti edellisen palkkatukijakson päätyttyä, mutta emme voi ymmärtää miksi tässä välissä tulisi työnantajan vaihtua. Tämä tarkoittaisi vain uutta 10 kuukauden tutustumis- ja perehtymisjaksoa kerta toisensa perään. Todettakoon myös, että tämä on juuri sitä kohderyhmää, jonka työttömyys on kestänyt vähintään noin 2 vuotta, eli siten kaikkein heikoimmassa asemassa olevaa työtöntä työnhakijaa, joista kuntien maksamat työmarkkinatuen kuntaosuudet ovat suurimmat

7 § Palkkatuki alentuneesti työkykyisen palkkaamiseen

- **Tuen määrä olisi 70 prosenttia palkkakustannuksista**
- **Tuki myönnettäisiin 10 kuukauden ajaksi sillä perusteella, että vamma tai sairaus vaikeuttaa huomattavasti sopivan työn saamista**
- **Tukea voitaisiin jatkaa samalla työnantajalla tietyin edellytyksin enintään 24 kuukauden jaksoissa.**

Ehdotus ei ole kannatettava, että tuen kesto rajataan 10 kuukauteen. Tuen kesto tulee olla vähintään 12 kuukautta lain valmistelun tavoitteet ja kohderyhmä huomioiden. Ehdotus ei ole kannatettava, että tukikelpoisiin kustannuksiin luetaan vain työntekijän palkkakustannukset ja kertoimella sivukulut. Muutos on kynnyskysymys palkkatukityöllistämiseksi kolmannen sektorin työllistäjille, mikäli lomarahaa ei jatkossa lueta tuettaviin kustannuksiin esim. isommalla kertoimella. Palkkatuki 100 % on käsitteenä harhaanjohtava, koska se ei todellisuudessa kompensoi työnantajalle pakollista työntekijän palkkauskustannuksiin sisältyvää lomarahaa.

Tukea voitaisiin jatkaa alentuneesti työkykyisen palkkaamiseksi samalla työnantajalla 24 kuukauden jaksoissa, hyvä ja kannatettava ehdotus. Nuo tietyt edellytykset pitää selvittää.

8 § 100 prosentin palkkatuki

- **Tuki myönnettäisiin 10 kuukaudeksi. Tukikelpoisia palkkakustannuksia korotettaisiin kertoimella 1,23 työnantajan sivukulujen kattamiseksi laskennallisesti.**
- **100 prosentin palkkatuki olisi mahdollinen kaikille yhdistyksille, säätiöille ja rekisteröidyille uskonnollisille yhdyskunnille**
- **Jos työnantajan toiminnalla on työ- ja elinkeinotoimiston arvion mukaan vaikutusta jäsenvaltioiden väliseen kauppaan, 100 prosentin palkkatuki myönnettäisiin de minimis -tukena. Muussa tapauksessa tuki olisi EU:n valtioneuvoston ulkopuolista tukea. Arvioinnin kriteereistä säädettäisiin erikseen valtioneuvoston asetuksella.**

100 % tuki:

Emme kannata näitä muutoksia, jossa 100 %:n palkkatuki olisi mahdollinen yhdistyksille, säätiöille ja rekisteröidyille uskonnollisille yhdyskunnille. Palkkatukea myönnettäisiin myös elinkeinotoimintaan. Tukikelpoisia palkkakustannuksia korotettaisiin kertoimella 1,23 työnantajan sivukulujen kattamiseksi laskennallisesti. 100 %:n tukea maksetaan enintään 65-prosenttista työaikaa vastaavan työajan palkasta ja sitä olisi mahdollista saada 10 kuukauden ajanjaksolle. Esityksen mukaan jatkossa selvitetään 100 %:n palkkatuen myöntämisen yhteydessä, onko toiminnalla vaikutusta Euroopan unionin jäsenvaltioiden väliseen kauppaan. Mikäli toiminnalla on vaikutusta EU:n jäsenvaltioidenväliseen kauppaan, 100 %:n palkkatuki myönnettäisiin de minimis -tukena. Muussa tapauksessa tukiolisi EU:n valtioneuvoston ulkopuolista tukea. Esityksen kohta 8 § 100 prosentin palkkatuki on kokonaisuudessaan arvioitava uudelleen, ja sen vaikutukset eri asiakasryhmiin tulee vielä selvittää.

Mikäli toiminnalla arvioidaan olevan kauppavaikutuksia ja tuki maksetaan de minimis -tukena, on tuen maksimimäärä 200 000 euroa kolmen verovuoden aikana. Tämä olisi monelle kolmannen sektorin yleishyödyllisille toimijalle kuolinisku. Tässä on niputettu kaikki samaan nippuun. Pitää eriyttää pienet yhdistykset, 100 % palkkatuella tähän saakka toimineet ja ne yleishyödylliset yhdistykset, joiden toiminta on katsottu liiketoiminnaksi ja palkkatuki on tullut pääasiassa ryhmäpoikkeusasetuksen mukaan.

Tämä siis rajoittaisi merkittävästi työpajan toimintaa ja loppu tulemana osastojen lakkauttamiseen. Nyt meidän toiminta on tultava nähdyksi ja tunnustettava työpajojen, välityömarkkinoiden toimijoiden ja Kierrätyskeskusten toiminnan laajuus ja kerrannaisvaikutukset ympäri kenttää. Voidaan sanoa, että nuorista vanhoihin, heikossa asemassa olevat, ilman ammattillista koulutusta olevat, osatyökykyiset jne.

10 § Palkkatuki oppisopimuskoulutukseen

- **Palkkatuen määrä oppisopimuskoulutuksessa olisi 50 % ja pysyisi samana koko koulutuksen keston ajan**

- **Palkkatukea myönnettäessä tuki olisi mitoitettava koko sille ajalle, jonka työ- ja elinkeinotoimisto arvioi tarkoituksenmukaiseksi.**
- **Tukea voitaisiin jatkaa, jos henkilökohtaisen osaamisen kehittämissuunnitelman mukainen oppisopimuskoulutuksen kesto muuttuu koulutuksen aikana**

Tarkoittaako tämä todella sitä, että työntekijää ei voi ensin palkata palkkatuella ja työnteon yhteydessä henkilöllä herää kiinnostus koulutukseen. Eikö tätä voi muuttaa oppisopimukseksi, vai pitääkö oppisopimus tehdä jo työsuhteen alkaessa.

Kun meille tulee työntekijä, niin innostus opiskeluun ja alaan syntyy työtä tehdessä. Sitten yhdessä ammatillisen oppilaitoksen kanssa suunnitellaan oppisopimus. Näin olemme toimineet monien vuosien ajan ja tulokset ovat olleet erinomaiset. Tämän ehdotuksen myötä emme pysty tekemään oppisopimuksia suoraan tuntematta henkilöä. Oppilaitos sinällään jo kannattaa, että työntekijä tutustuu alaan ja siitä sitten lähtee opinnot liikkeelle vaikkapa suorittamalla osatutkintoja. Esimerkkinä voimme mainita vaikkapa kahvilapalvelut. Isommassa kuvassa tämä liittyy oppilaitosyhteistyöhön työpajatoimijoiden kanssa sekä opinnollistamiseen.

11 § Tuella palkatun siirtäminen

- **Edelleen siirtämisestä tehtäisiin erillinen päätös ja säädettäisiin edellytykset edelleen siirtämiselle**

-

2. Huomioita lukuun 7a 55 vuotta täyttäneiden työllistämistuki

Huomioita 55 vuotta täyttäneiden työllistämistuesta (luku 7a, uusi luku)

- **Tuki on uusi**
- **Tuki myönnettäisiin ilman tarkoituksenmukaisuusharkintaa, jos laissa säädetyt edellytykset täyttyvät.**
- **Tukea maksettaisiin 70 prosenttia tukikelpoisista palkkakustannuksista 10 kuukaudelta, kuitenkin enintään työsuhteen keston ajalta.**
- **Tukikelpoisina kustannuksina pidettäisiin samoja palkkakustannuksia kuin palkkatuetussa työssä.**

Pidämme ehdotusta palkkatuen myöntämisestä 55 vuotta täyttäneille kannatettavana. Tuki tulisi kuitenkin myöntää 100% suuruisena ja vähintään 12 kuukauden mittaisena. Lakiin tulisi kirjata selkeä kriteeristö siitä, milloin 55-vuotiaan kohdalla sovelletaan työllistämistukea ja milloin palkkatukea.

3. Huomiot elinkeinotoiminnan käsitteen muutoksiin

Huomiot elinkeinotoiminnan käsitteen muutoksiin

- **Työvoimakoulutuksen yhteishankinta (5 luku 7§) ja työolosuhteiden järjestelytuki (10 luku 3§)**
- **Työllisyyspoliittinen-avustus (säädetäisiin julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetulla asetuksella)**
- **Työsopimuslain 13 luvun 6 §:n 2 momentin 2 kohdan muuttaminen**

Toiminta edellyttää vahvaa verkostoitumista, hyvää palvelujärjestelmän hallintaa ja hyödyntämistä valmentautujien edun mukaisesti. Työpajoilla on kattavat yhteydet alueensa nuorisotyöhön, ammatillisiin oppilaitoksiin, Ohjaamoihin, työllisyyspalveluihin ja sosiaali- ja terveystieteisiin, joiden kanssa työpajat toimivat yhteisissä verkostoissa alueen nuorten ja aikuisten hyväksi.

Työpajalla voi vahvistaa omaa arjenhallintaansa ja toimintakykyään sekä saada tukea jatkokoulun löytämiseen. Työpajalla voi myös kokeilla uutta ammattialaa, kasvattaa ammatillista osaamista ja vahvistaa työelämä- ja työyhteisötaitojaan. Työpaja voi toimia vaihtoehtoisena oppimisympäristönä tutkinnon tai tutkinnonosan suorittamisessa osaamistason kohottajana. Työpajan yhteisö tarjoaa osallisuuden kokemuksia sekä vahvistaa valmentautujien sosiaalisia taitoja ja kykyä toimia ryhmässä.

Pajoja on monenlaisia, meidän pajalla voi tutustua moniin ammatteihin oikeilla osastoilla, joissa on ammattitaitoiset alansa osaavat työvalmentajat. Näiden osastojen pyörittämiseen tarvitaan myös palkkatukisia. He ovat yksi iso lenkki jatkumossa kuntouttava työtoiminta - työkokeilija-oppisopimusopiskelija - työharjoittelija oppilaitoksesta - työhön tutustuja – Ykp. Meillä toimii vahva yksilövalmennus taustalla, autamme koko ajan myös palkkatukisia työelämään. Teemme heidän kanssaan hakemuksia, preppaamme haastatteluihin, otamme tarvittaessa yhteyksiä yrityksiin. Heillä on mahdollisuus siirtyä heti toisiin töihin, jos he saavat työpaikan yrityksistä. Saamme koko ajan tietoa työllisyydestä ja olemme kehittäneet toimintaamme siihen suuntaan, että voimme ”syöttää” työntekijöitä yrityksille.

Tämä esitys on kuolinisku koko toiminnalle. Oma toimintamme on nyky muodossaan määritelty liiketoiminnaksi. Emme jaa voittoa ja jos viivan alle jää jotain, niin se käytetään toiminnan uudistamiseen ja kehittämiseen. Meillä on vuosittain palkkatukityösuhteessa niin paljon henkilöitä, niin toiminnan pyörittäminen menee mahdottomaksi. Määritelmä elinkeinotoiminnan muuttaminen taloudellista toimintaa harjoittavaksi ja raja on 100.000 euroa. Tämä raja pitää poistaa, koska sillä ei ole mitään perusteita. Jos toiminta on tuosta suurempaa, tuki muuttuu niin de minimis tueksi, niin siinä raja 200.000 euroa 3 vuodessa eli vuodessa 66.000. Tämän vielä sitten elinkeinotoimisto arvioisi ja tähän ei ole olemassa kriteereitä. Nämä ovat kuolinisku pajoille ja kierrätyskeskuksille kautta koko Suomen. Meidän toimintaan kuuluu myös kierrätyskeskus, joka tekee yhteiskunnallisesti ja paikallisesti merkittävää työtä. Tästä kaikesta häviää pohja. Toimintaamme kuuluu myös yhtenä esimerkkinä siivouspalvelujen tarjoaminen ikäihmisille. Yhteistyömme ikäkeskuksen kanssa on tiivistä ja kestänyt jo vuosia. Kotiin tarjottavilla palveluilla on ratkaiseva vaikutus siihen, että vanhus pärjää kotona. Olemme voineet palkata osastyökyisiä, jotka eivät pärjää yksin, koska heillä on erilaisia fyysisiä ja psyykkisiä rajoituksia, mutta ryhmän tuella ja yhdessä he pärjäävät. He kokevat tullessaan nähdyksi ja kuulluksi. Heille on myös tärkeää työyhteisö.

Hallitusohjelmaan on tehty kirjaus kehittää välityömarkkinoita. Nyt tällä lakiesityksellä ajetaan välityömarkkinat alas. Ymmärrys välityömarkkinoiden kokonaisuudesta on hävinnyt kokonaan. Nyt ei tunneta eikä tunnisteta pajojen toiminnan sisältöä ja laajuutta.

työvoimakoulutuksen yhteishankinta (5 luku 7§) ja työolosuhteiden järjestelytuki (10 luku 3§)

Ehdotus ei ole kannatettava, että työolosuhteiden järjestelytuki myönnetään de minimis -tukena, jos TE-toimisto arvio työnantajan toiminnalla olevan vaikutusta jäsenmaiden kauppaan. Kolmannen sektorin toimijoiden osalta, jotka harjoittavat elinkeinotoimintaa ja työllistävät sen toteuttamiseksi pitkäaikaistyöttömiä, de minimis -tukiehtoa ei tule soveltaa laisinkaan. Työolosuhteiden järjestelytuki on nykymallissa ainoa tuen rahoituksen ”väline”, jolla voidaan tukea työnantajaa, jolla on edellytykset antaa erityistä tukea vaikeasti työllistyvälle henkilölle.

4. Huomiot sosiaalisista yrityksistä annetun lain kumoamiseen

Huomiot sosiaalisista yrityksistä annetun lain kumoamiseen

-

5. Huomiot julkisesta työvoima- ja yrityspalvelulaista annetun lain muihin lukuihin ehdotettuihin muutoksiin tai esitysluonnoksen liitelakeihin

Kommentit julkisesta työvoima- ja yrityspalvelulaista annetun lain lukuihin 1, 2, 3, 11, 12, 13 ja 14, 7 luvun 4, 9 ja 12-15 §:iin ehdotettuihin muutoksiin tai esitysluonnoksen liitelakeihin

- **Mainittuihin lukuihin ja lakeihin on tehty vähäisiä tai teknisiä muutoksia.**

-

6. Yleiset huomiot

Yleiset huomiot:

- Huomiot ehdotetun sääntelyn suhteesta hyvään hallintoon ja perustuslakiin**
- Huomiot esitysluonnoksen vaikutusarvioinnista**
- Muuta kommentoitavaa**

c. Palkkatukityön tuloksia ei voida arvioida pelkästään siirtymisinä avoimille työmarkkinoille. Ainakin omalla toiminnallamme siihen pyrimme. Tosiasia on vain, että kaikki eivät missään vaiheessa tule työllistymään avoimille työmarkkinoille. Tiedämme, että yrityksissä ei ole mahdollisuutta tarjota yksilövalmennusta, ohjata päihdehoitoon, auttaa talouden ja asumisen haasteissa, tunnistaa

psykkiset ja fyysiset rajoitukset, kohdata syrjäytyneisyys, ohjata arjen hallintaan ja ihan ensimmäiseksi saada henkilölle normaali vuorokausirytm.

Koemme, että uudistuksessa on hyviä asioita ja halua yksinkertaistaa palkkatuen käsitteistöä, määriä ja haku- ja käsittelyprosessia.

Yhdistysten, säätiöiden ja välityömarkkinoiden osalta kuitenkin palkkatukiprosentit pitää palauttaa entiselleen tai maksaa ne muuna valtion tukena.

Yhtenä huomiona nostaisin vielä esiin sen, että myös pajakentällä on eletty raskaita aikoja. Meillä on takana kahden vuoden korona puristus; aiheuttaen erilaisia sulkua- ja avaamistoimenpiteitä eri osastoilla, iso määrä eri rajoituksia eri toiminnoissa. Olemme siirtyneet kuntakokeiluun, joka on myös oma polkunsaa tässä alati muuttuvassa maailmassa. Lisäksi ensivuonna aloittaa hyvinvointialueet. Suurimmalla osalla työpajoja on kuntouttavaa työtoimintaa. Hyvinvointialueet tulevat järjestämään sitä v. 2023 alusta. Jokainen hyvinvointialue elää elämäänsä hieman eri vaiheessa, joten pajat odottavat jännityksellä miten toimitaan. Vuonna tuli 2021 oppivelvollisuuden iän nostaminen, joka näkyi pajatoiminnassa, onhan pajat tunnustettu oppimisympäristöiksi. Nyt oli sitten eka kerran haku Tuva koulutukseen, siinä pajoilla on myös oma rooli. Vuonna 2024 siirtyy työllistämispalvelut kunnille ja se onkin sitten oma lukunsa.

Pääkkönen Maire
Kaks'Kättä työpaja ry